

Sitsiilia väävlilõhnased vulkaanisaared, oktoober 2012

Kaeestlastest merematkajate hulgas kogub populaarsust jahtide rentimine ning purjepuhkuse nautimine soojade saarte vahel – ilma pikkade ülesõitude ja külmade tormidega võitlemiseta. Möödunud sügisel veetsid kaks eesti paatkonda nädalase puhkuse Sitsiilia rannikul seilates. Oma retke kirjeldab jahtkapten Kaido Kodumäe.

Tekst: Kaido Kodumäe
Fotod: Kaido Kodumäe ja Tiina Kipper,
www.stiilnepuhkus.ee

Jahi rentimine on tegelikult väga mõnus viis purjepuhkuse veetmiseks, Vahemerel on see teenus nii hästi välja arendatud, et kui vähegi mõistliku etetateamisajaga otsima hakata, leiab alati seltskonna soovidele ja maksevõimele vastava aluse. Üldiselt tahavad jahtide rendiga tegelevad firmad, et seltskonnas oleks kaks jahtkaptenit, aga kui niiöelda „abikapten“ usaldusväärse mulje jätab, võib olla ka üks väikelaevajahi paberitega inimene. Kahtluse korral võidakse korraldada väike teadmiste kontroll või testimine, et näha, kas inimene tuleb alusega toime, aga üldiselt ei ole sellega probleeme olnud. Raadiosideoperaatori tunnistus ROC tuleb ka kasuks, kuigi Itaalias seda otseselt ei nõuta. Vajadusel pannakse kapten laevale ka jahirendifirmast, aga kui seltskond tahab kindlasti eesti keelt kõnelevat kaptenit, pakub reisifirma kapteni juba omalt poolt reisile kaasa.

Rendijahiga mereretkele minek on tegelikult lihtsam, kui alguses võib tunduda – seltskond kokku, plaan paika ja minek. Muidugi, mida rohkem kodus eeltööd teha, seda parem puhkus saab, oskad valida õigeid kohti ja otsida paremaid tingimusi, seda nii teenusepakujate kui marsruudi mõttes. Kes ise interneti teel kontakti otsimist keeruliseks peab või kõhkleb niimoodi leitud rendifirma usaldusväärsuses, võib alati paluda abi mõnelt reisikorraldajalt. Meie seltskonnale aitas jahid välja valida ja broneerida Stiilne Puhkus, kel on mitmete Vahemere jahirendifirmadega juba pikaajaline sisse töötatud koostöö. Sitsiilia vetes seilasid

Purjepuhkus Vahemerel rendijahiga on soodne ja muretu viis meresõitu nautida.

2012. aasta oktoobris esmakordselt, kuid Vahemerel olen varem sõitnud päris palju: Kreekas, Prantsusmaal, Itaalias, Horvaatias, sel sügisel paneme meeskonda kokku Kreekasse Kosi saarele minekuks.

Sitsiilia oli mitmes mõttes üllatus. Kõigepealt oli ilm meile igati mõnus. Suvel võib seal päris tuline olla, aga veel oktoobris olid õhk ja vesi täiesti soojad, põhjamaalasele just paras kesksuvi.

Ära tuleb märkida ka Sitsiilia saarte erinevus muudest Vahemere purjetamissihtkohtadest, tegemist on üsnagi vähe asustatud piirkonnaga ning seepärast on ka kõikvõimalikke turistidele mõeldud teenusid hõredamalt kui näiteks Kreekas. Mõnel saarel on küll terve valik restorane ja baare, kuid võib sattuda küladesse, kus toidukoha leidmine on tõsine väljakutse. Ka sadamad on kehvakased ja väikesed, nii et valmistuda tuleb ankrul ööbimisteks. Kuid alati leiab varjulise lahesopi või koha, kus turvaliselt seista. Ja tänapäevastel rendijahidel on kogu puhkuseks vajalik varustus pardal, kui vähegi toiduaineid kaasas, saab kõik söögid ka laevas tehtud.

Ja muidugi oli vaatamist väärt kogu see vulkaaniliste saarekete atoll oma eriskummaliste maastike ja vulkaanipursetega.

Aga algusest. Ettevalmistused tehtud ja vajalikud broneeringud taskus, lendasime Palermosse, sealt sõitsime rongiga Türeeni mere kaldal asuvasse Sant Agata de Militello sadamasse, kus jaht meid ootas. Vaatasime laeva üle, varusime proviant ja otsustasime, kas ja mis lisateenused võtame. Lisateenuseks on näiteks kummipaadi rippmootor, julla on rendijahidel reeglina pardal. Mugavuse mõttes on rippmootor tore, saab randades pisut vabamalt ringi liikuda, aerudega jääb tegevusraadius üsna napiks. Lisavarustus on ka spinnaker, mille saad võtta lisatasu eest, 80-100 €. Pole seda enamasti võtnud, sest siis on vaja rohkem oskajaid meeskonnaliikmeid ja pardal läheb

selle võrra kitsamaks. Kui on nagunii selline rahulik kulgemine, siis ei ole vaja neid viimaseid sekundeid taga ajada ja üks lõpuks hakkab ka rahaline sääst natuke kaasa mängima. Muidu on uuematel rendijahtidel korralik ja mugav matkataglas, groot käib enamasti masti sisse ja eespuri on samuti rulliga, hea lihtne käsitseda.

Alustuseks võtsime kursi kirdesse **Vulcano** saarele, seal on kaks peamist vaatamisväärsust, mõlemad vulkaaniga seotud: kraatrid ja vulkaanilise muda bassein. Tegelikult on omaette muljetavaldav pilt kogu see suitsev mägi. Maapind on kohati kuum, kollased soojad kivid annavad mõista, et vulkaaniline tegevus käib, kuigi see mägi otseselt ei purska. Soovi korral saab ronida ka üles, aga meie ööbisime lahesopis ja vaatasime laevalt binokliga, kuidas teised ronisid. Vulkaanilise muda basseinis on umbes poole meetri sügavune kollakas muda. See on soe, 35-40 kraadi ja räägitakse, et see on nahale ja üldse tervisele väga

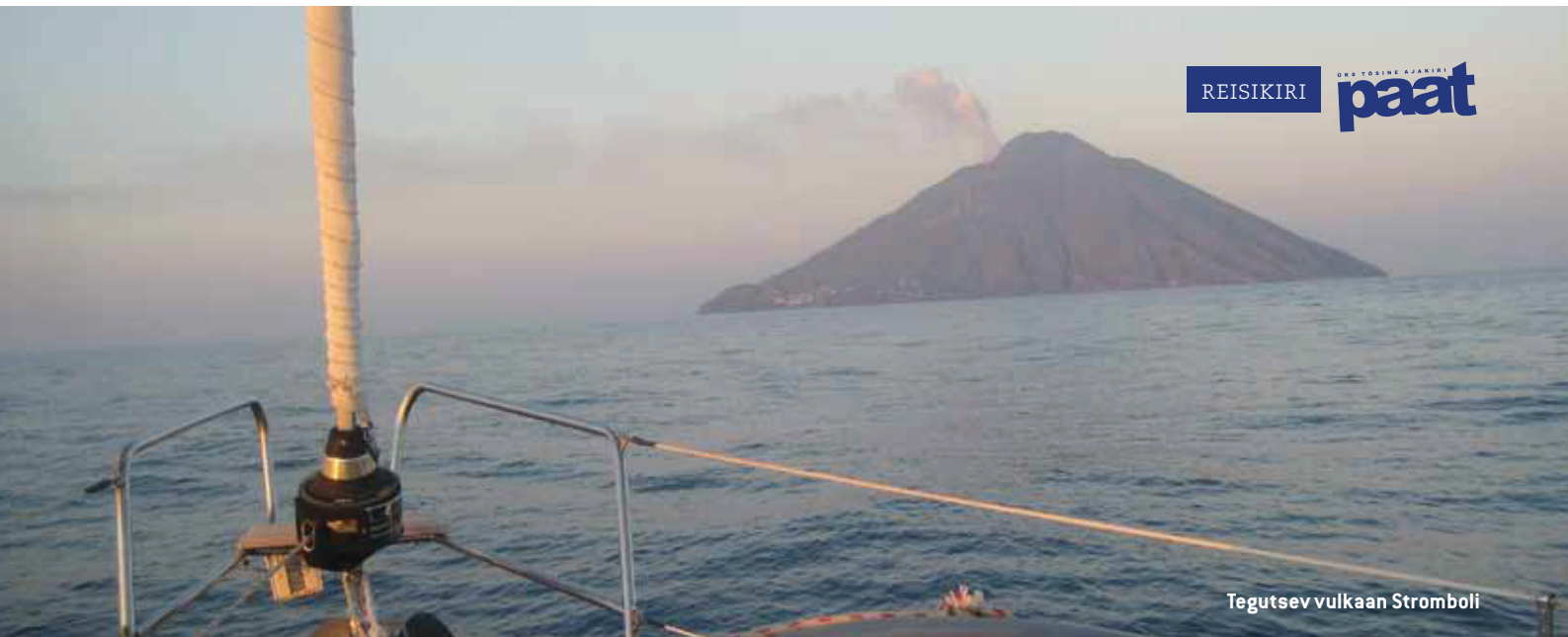
kasulik. Seal siis mulistatakse ja määratakse ennast mudaga. Bassein asub kohe mere ääres, saab minna merre ennast puhtaks pesema. Ka meri on vulkaani tõttu üle 30 kraadi ja mullitab. Omapärane elamus igitahes ja ujumisriietele jääb kõva väävlilõhn külge, saab veel koduski asju lahti pakkides meenutada. Randumiseks sobiv laht on tuulte eest hästi kaitstud ja sobib loodusdamaks. Saarel on kena väike külake, kus teiste saartega võrreldes üllatavalt palju häid restorane.

Saared üksteisest mõnusa päevateekonna kaugusel

Eks see saarte vahel sõitmine nii käibki, et pärast hommikusööki purjed üles ja vastavalt sobivale tuulesuunale järgmise saare poole teele. Turistidena pikki vahemaid ei sõideta, 4-6 tundi merel on küll ja siis oledki juba järgmise saare juures. Kogu ring ei ole väga pikk, nii 100 kilomeetrit ühes ja 100 teises suunas, aga nädalakese sisustab sellise seilamisega ilusti ära. Tegelikult

võiks isegi 2 nädalat sõita, võttes laeva 2 nädalaks maksad tegelikult ainult 10 päeva eest. Aga me olime seekord nädala ja saime ka väga mõnusa puhkuse. Käisime läbi Panarea, Salina ja Lipari saared, kaht ööd ühes kohas ei olnud. Veeteed on Sitsiilia saarte vahel, nagu ka Vahemerel üldiselt, üpris turvalised. Kui sadamast välja saad, on sügavus 100 ja veidi veel edasi 500 meetrit. Üksikuid karisid võib saarte läheduses leiduda, kuid need on korralikult kaartidele kantud. Meremärke seal küll ei ole, peab kaarti ja GPS-i jälgima. Kuid laeval on kor-

Vulkaanisaarte vahel purjetamine pakub põnevust ja närvikõdi, kuid on tegelikult täiesti turvaline.

Tegutsev vulkaan Stromboli

ralikud kaardid peal ja plotter näitab kenasti, kustpoolt on turvaline sõita. Päeval on asi väga lihtne, madalad näed kaugelt ära, madala peal on vesi heleroheline. Ümbritsevast sügavast veest paistab sel viisil selgelt silma ka 10 meetrine „madal“. Öösõidu peaks muidugi veidi ette planeerima. Meie merega võrreldes on vesi seal ikka puhas, saab päris kalda lähedale sõita. Aga sest pole suurt kasu, sest seal enamasti maha ei saa, kalju on järsk ja kõrge. Meie seltskonnalemmik oligi Panarea saare lõunakaldal asuv lahesopp ajaloolise Cala Junco neeme tipus, huvitav on külastada kõrgele platoole rajatud vana küla kivivaremed 15 sajandist.

Sitsiilia eripäraks on, et korralikke sadamaid on vähe ja ööbimiseks tuleb sageli ankrude peale jääda. Seismiseks sobivaid lahesopikesi leiab ja tuule järgi kohta otsides saab enamasti rahuliku ankruplatsi leida. Kel endal vähem kogemust, võib vaadata ka teiste jahtide järgi. Kuhu laevad pärastlõunal kogunema hakkavad, on tõenäoliselt öö-

bimiseks sobiv. Kuigi võib minna ka kaldale ja külades jalutada või mõnd kohvikut-baari külastada, siis väga mugav on ka laeval istuda, loodust imetleda ja merd ning päikest nautida. Kõik vajalik on ju jahis olemas ja ei olegi otsest hädavajadust randa minna. Linnakesed saartel on väikesed ja ega seal palju teha pole, käid oma retke ära ja pärast õhtusöögiks jälle jahi peale tagasi. Kui Kreekas on sadamates kümneid restorane ja igal väikesel saarel on mitu söögikohta, siis Itaalias on tükk tegemist, et restoran leida. Hinnad eestlase jaoks soolased. Kui toit tundub maksvat tublisti üle Euroopa keskmise, siis vähemalt vein on pigem odavapoolne.

Vulkaanipurse öisel merel

Stromboli lähedal sõitsime päris vulkaani juurde, sinna kus laava merre välja jooksis. Sõitsime kaldast kaabeltau kaugusele ja vaatasime, et mis seal üleval toimub, kive veereb vette. Oligi jälle väike purse toimunud, siis saime aru, et väga vulkaani külje alla pole mõtet ronida. Aga käisime ära,

peaaegu et käega saime vulkaani katsuda. Stromboli oligi selline koht, kust olime sunnitud öösel edasi järgmisele saarele sõitma, kuna sadamat ei olnud ja sobivat ankrupaika ei leidunud. Pärast selgus, et see oligi meie reisi tipp hetk, saime öiselt merelt jälgida vulkaani purskamist, delfiinid jahti saatmas. Selja taga paistis kuu ja vulkaan viskas iga paarikümne minuti järel punast tuld ja suitsu taeva poole. Päeval seda tuld näha polegi, kuid öine vulkaanipurse – see on nägemist ja mäletamist väärt vaatamäng.

Purjetamine, päevitamine, suplus ja kalastamine

Kui vähegi võimalus on, siis püüdsime purjetada, aga kui tuult ei ole, siis pead valima kas lähed mootoriga või loksud ja võtad päikest. Aga kes seda mootori müra tahab kuulata, purjede all on ikka õige fiiling. Kaldale minnakse jullaga, sildumiseks sobivaid sadamaid leidub harva. Ka liivarandu on üli-vähe. Ja kui on, siis on liiv must, vulkaanilist päritolu. ➔

Panarea cala Junco neeme tipp

Inglise keelt räägitakse Sitsiilias vähe, suhteliselt raske on suhelda. Vulcano juures sõitis üks kalapaat jahtide vahel ja müüs kala. Hakkasime kaluriga kaupa tegema, ostsime 2 tundmatu nimega kala. Kauplesime pikalt, tema itaalia ja meie eesti keeles, lõpuks jõudsime kokkuleppele. Saime väga maitsva prae ja õppetunni, et kui kalureid näed, tasub minna küsima. Proovisime ka ise kala püüda, aga kätte saime ainult 10-cm pikkuse kilu. Ei tea neid kohalikke värke, ei ole see nii lihtne midagi. Aga me ei kaotanud lootust, kaks vaprat kalameest püüdsid ikka iga päev.

Kui oma retkel käisime, oli tippahooaeg juba läbi ja liiklus hõre. Ühes suuremas lahesopis oli kümnekond paati, aga muidu olime omapead. Eestlase jaoks oli Sitsiilia sügtsene kliima täiesti talutav, õhk 25, vesi 28-29. Sai päevitada, tuul oli mõnus mahe ja oli väga hea. Mis sa hing veel tahad?

Seekord oli meil oma tutvuskonna reis, kuigi oli ka omavahel võõraid, kes olid kellegi tuttava tuttavad ja omavahel sõbrunesid alles laeva pardal. Ümbermaailma-purjetamise raamatutest loetud rasket ja rutiinset mere-elu sellisel saarte vahel seilamisel ei ole. Vahemaad pole pikad, pole öiseid vahikordi ega tüütut laevatööd. Nii palju muidugi on, et purjedega sõitmisel peab keegi aita-

ma purjesid seada ja sildumisel vendreid siduda, aga selliste asjade õppimine on algajatele pigem huvitav. Saabki meeskonna välja koolitatud, igaüks õpib pisut laevas toimetama ja järgmisel korral on ehk juba ise retke eestvedaja. Naljaga pooleks võib öelda, et naiste töö sellisel laeval on põhiliselt päevitamine ja kui süüa tahetakse, siis mõnikord ka kokkamine.

Enne sellisele retkele minekut tasub alati uurida, kuhu minek, kus paremad sadamad ja mis kohalikud eripärad. Mida suurema eeltöö oled ära teinud, seda huvitavam on reisil, tead oma liikumist paremini planeerida, oskad ilusamaid kohti otsida. Google annab päris palju võimalusi. Kas hotellide või turismifirmade tutvustamistest, niimoodi kild kiltu haaval korjab päris hea materjali kokku. Väikesaarte kohta tuleb ikka rohkem otsida teiste kasutajate hinnanguid ja kommentaare.

Omanäoline ja huvitav Sitsiilia rannik on meeldiv üllatus ka kogunud purjematkajale.

Miks rentida jaht Sitsiilias?

Sitsiilia on tuntud oma looduse, väga kireva ajaloo ning keskaja arhitektuuri poolest. Sant Agata sadamast jäävad 25 miili kaugusele imelised saared (Vulcano, Panarea, Filicudi, Salina, Lipari jt), mis annavad suurepärase võimaluse liikuda ühelt saarelt teisele ja viibida iga päev uuel saarel. Nii ei pea nädala jooksul kordagi samal trajektoorigil seilama. Saarestiku pärliks võib pidada Stromboli saart, mida kutsutakse "Vahemere majakaks", kuna sellel saarel on 3 aktiivset vulkaanikraatrit, kust pidevalt tõuseb suitsu.

Piirkonnas puhuvad kevadel ja sügisel valdavalt loodetuuled. Stiilne Puhkus (AT Devorex OÜ) pakub laias valikus jahte ja katamaraane Sitsiilia kahes sadamas: Santa Agata Militello ja Marsala, jahtide rentimise

kogemus Vahemerel on üle 5 aasta, suureks plussiks on võimalus tasuda jahti eest täiendavalt nn „kasko kindlustus“, siis ei pea tasuma 2000 € deposiiti ja võimalike kahjude korral on ka oma kulud väiksemad.

Palermosse pääseb üsna soodsalt Ryanairiga (1 ümberistumine), lennuhind alates 200 €. Inimese peale läheb jahirent maksma 200-300 € nädala kohta, mis on isegi soodsam kui hotell. Sõltub jahti hinnaklassist ja sellest, kas sõidetakse kapteni- või ilma. Lisaks muidugi toidud-joogid ja kütus. Siin tasub teadjatelt nõu küsida, kas kelleltki, kes on varem käinud või siis ka näiteks Stiilne Puhkus saab kontakte ja nõu pakkuda, on omal sebmist vähem.

Mootorpaatide hinnaskaala on teine ja

nendega lisandub ka päris oluline kuluartikkel kütusekulu näol. Jahiga jääb kütusekulu reeglina 60-80 liitri vahele nädalas, mis on suure seltskonna peale üsna väike lisakulu, paagitäis läheb ju kodumaal nädalaga ära autogagi sõites.

Jahid on saadaval vahemikus 32-51 jalga, on vanemaid ja uuemaid, vastavalt kõigub ka hind. Lisaks veel katamaraanid. Viimastel on mugavusi rohkem ja ruumi rikkalikumalt, aga need on ka poole kallimad. Kui rahakott lubab, siis miks mitte, mõnele meeldib, kui jaht ei lähe kreeni ja on ka suuremal meeskonnal piisavalt ruumi päevitada või omaette olla. Laevad mahutavad reeglina 6-10 inimest. Suurema reisiseltskonnaga tulevad kulud inimese kohta madalamad, aga vastavalt on laeval ka kitsam.